

Kongehøjen ved Voldstedlund

Kongehøjen set fra sydøst med de to kammeråbninger mellem randstenene

Kongehøjen er en af de flotteste og bedst bevarede stenaldergrave vi har i Danmark og er virkelig sit navn værdig.

Ifølge et gammelt sagn blev en konge ved navn Volf begravet i højen, og heraf udspringer både højens og den nærliggende gårds navn. Sagnet siger også, at Volf's dronning skulle være begravet i den nærliggende Kjelderhøj. Kongehøj-navnet kan i øvrigt genfindes i adskillige danske dysser, jættestuer og gravhøje.

Udgravninger i 1961 og den efterfølgende restaurering af langdyssen viste, at den er bygget i Tragtbægerkulturen i midten af bondestenalderen omkring 3.200 f. K. Den er således rejst længe før Danmark i vikingetiden blev et egentligt kongerige. Det særligt imponerende ved langdyssen er den næsten intakte randstenskæde (Se illustration 1) med i alt 62 sten langs højens fod, samt de to meget velbevarede gravkamre som højen skjuler. En del af forklaringen på at dyssen er så

velbevaret ligger i, at den blev frivilligt fredet allerede i 1892, og måske også i at det ifølge folketroen kunne gå folk meget ilde, hvis de brød stenkredsen omkring dyssen eller på anden vis forgreb sig på den.

Ved langdyssens gavle mod øst og vest står en række mægtige - mere end mandshøje - og indtil 2,7 m. høje "stævnsten" (Se illustration 2). At så store sten indgår i randstenskæden er ganske unormalt. Normalt er de forbeholdt til brug som dæksten i dyssernes gravkamre. Da Mariageregnet er rig på store sten, var det ikke i sig selv ekstravagant at bruge de store sten i randstenskæden, men der var selvfølgelig et stort arbejde forbundet med at flytte de store sten til pladsen forud for opførelsen af langdyssen. Opbygningen af den 52 m. lange, 22 m. brede og indtil 3 m. høje jordhøj som forsegler de to stenopbyggede gravkamre har været et gigantisk, kollektivt arbejde, og kan - som det er fremført fra mange sider - også ses som en manifestation af det lokale stammesamfunds territorium og grænser.

Der er adgang til de to gravkamre i højen. Husk en god lommelygte eller et stearinlys. I højens sydside ses to stensatte gangåbninger (Se illustration 3), hvorfra det gennem smalle kammergange (Se illustration 4) er muligt at kravle frem til langdyssens to gravkamre som forsegles helt af den omgivende jordhøj.

Kammergangene (Se illustration 5) er opbygget af store flade bæresten og tilsvarende dæksten, hvor mellemrummene er udfyldt og forsejlet med mindre flade sten i en såkaldt tørmur. I gulvet ved overgangen til gravkammeret i det østlige kammer - som i øvrigt har fuld ståhøjde - ses en tærskelsten (Se illustration 6) som markerer den oprindelige, indre døråbning til kammeret.

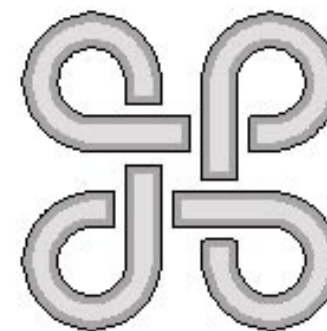
Begge gravkamre er af manglekantet "polygonal" form og dækkes af en stor dæksten. I østkammeret understøttes dækstenen bl.a. over gangåbningen af indskudte sten, som det ses på fotografiet. I vestkammeret (Se illustration 7) understøttes den mellem 10 og 15 tons tunge dæksten direkte af bærestenene. Mellemrummene mellem bærestenene er også her udfyldt med en meget velbevaret tørmur ved såvel gulv (Se illustration 8) som loft (Se illustration 9).

Nationalmuseets udgravninger i 1961 viste, at det østlige gravkammer tidligere var blevet tømt, mens det vestlige og næsten jordfrie kammer stort set var urørt siden oldtiden.

Her fandtes - skjult under en stor stendynge på gulvet - bl.a. ravperler og nogle pilespidser, som repræsenterer gravgaver til de sidst gravlagte personer i dyssen. Disse er oftest langt yngre end de gravlæggelser dyssen blev opført for, og som altså ved senere gravlæggelser blev udrømmet fra kammeret. Gravgaver, som fandtes i kammergangen, stammer sikkert fra sådanne udrømmede begravelser.

Oven på stenlægningen i kammeret lå et skelet fra en ko, hvoraf hovedet, det ene bagben og de yderste fodled manglede. Koen blev under udgravningen tolket som et sidste gravoffer, inden dyssen gik ud af brug, men senere kulstof-14 datering har vist at skelettet stammer fra 1800-tallet, hvor dyssen altså må have været åben eller blevet åbnet.

Hvis du ikke har mod på at kravle ind i gravkamrene i Kongehøjen, kan du ved at følge markskellet omkring 180 m. mod vest opleve en anden storstensgrav fra bondestenalderen. I den nu træbevoksede og afgravede høj som ligger her, ses et meget illustrativt grundrids af en lille jættestue (Se illustration 10). Selvom denne grav blev fredet samtidig med Kongehøjen, er dækstenene over kammeret og en af kammerets bæresten mod sydvest fjernet og genbrugt andetsteds. Over den nu næsten jordfyldte kammergang mod sydøst ligger stadig 2 dæksten, og på den afgravede høj (Se illustration 11) omkring kammeret ligger adskillige afsprængte rester af de afgravede sten.

**Se mange flere
fortidsminder på**

www.fortidsmindeguide.dk

**- og send os gerne dine egne fotos
og kommentarer fra et besøg**

Illustr.1 Kongehøjen med den meget flotte randstenskæde set fra vest

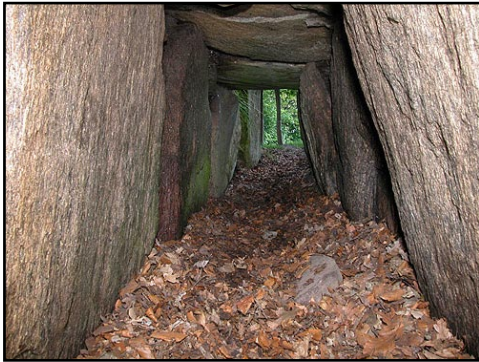
Illustr.2 De indtil næsten 3 m. store "stævnsten" i vestenden af Kongehøjen

Illustr.3 Indgangsåbning til det vestlige af de to gravkamre

Illustr.4 Indre af kammergangen i det vestlige gravkammer

Illustr.5 Et kig ud gennem den østlige kammergang

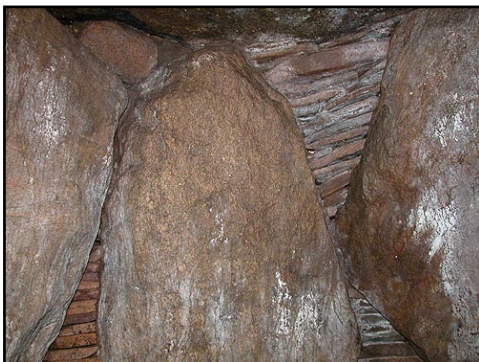
Illustr.6 Det østlige gravkammer med tilstødende kammergang

Illustr.7 Et kig indefra det vestlige gravkammer ud gennem kammergangen

Illustr.8 Tørmur med "delesten" i det østlige gravkammer

Illustr.9 Tørmur mellem bærestenen nær dækstenen i vestlige gravkammer

Illustr.10 Jættestuetomten set fra sydvest

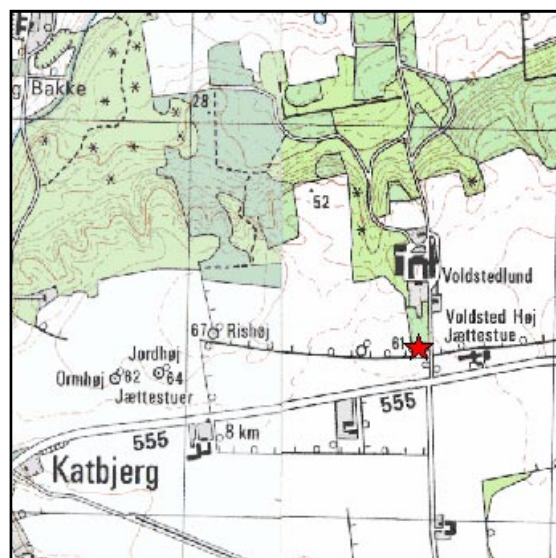

Illustr.11 Jættestuetomten set fra syd

Adgang:

GPS-kordinater (UTM):
E 556545 N 6277228

Dyssen ligger i en mindre løvtræsbevoksning lige nord for Hobrovej ca. 4 km. vest for Mariager ved gården Voldstedlund.

Et lille fortidsmindeskit i vejsens nordside lige efter 8,6 km-mærket viser ind af grusvejen til gården. Parker på friarealet ved langdyssen uden at spærre for kørsel frem til gården.

Fra langdyssen udgår der også en afmærket trampesti til dyssen på marken ca. 180 m. vest for "Kongehøjen". Følg læhegnet langs det sydlige markskel.

Faciliteter:

Informationsskilt ud for langdyssens østlige gravkammer.

Særlige forhold:

Velegnet besøgssted for handicappede /gangbesværede.

Husk en lommelygte ved besøg i langdyssens gravkammer.

Hund skal føres i snor.

Parkering mulig for mindre bus.

Litteratur:

Henning Dehn Nielsen:

348 Oldtidsminder i JyllandTurguide til Danmarks oldtid

Gyldendal 1976

ISBN: 87-01-01951-1

Mads Lidegaard:

Danske høje fra sagn og tro

Oversigt over ca. 700 danske gravhøje og høje samt deres sagn

Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck 1998

ISBN: 87-17-06754-5

Carsten Henrik Bang:

Guide til Danske fortidsminder

Rigt illustreret guide til ca. 500 offentligt tilgængelige fortidsminder i Danmark

Gyldendal og Skov- og Naturstyrelsen 1994

ISBN: 87-00-17166-2

Svend Hansen:

Jættestuer i Danmark

Rigt illustreret oversigt over jættestuernes konstruktion og nyere tids restaureringer

Skov- og Naturstyrelsen 1993

ISBN: 87-601-3386-4

Karen Marie Christensen:

Mariagerøgnens arkæologiske minder

Turguide til fortidsminder på Mariager-Hadsund egnen

Århus Amt 1994

ISBN: 87-90099-06-0

Ingrid Falktoft Andersen:

Vejviser til Danmarks Oldtid

Turguide til Danmarks oldtid

Wormianum 1994

ISBN: 87-89531-10-8

Til notater: